

Asuntopolitiikan vaikutusarviointi

Perussuomalaisten ryhmäaloite asuntopolitiikan vaikutusarvioinnin laatimisesta

Asumiskustannukset jatkavat nousuaan pääkaupunkiseudulla. Viime vuonna uutisoitiin, että helsinkiläinen käyttää keskimäärin viidenneksen tuloistaan asumiseen, kun muualla maassa luku oli noin 15 prosenttia. Tilanne oli erityisen huono pienituloisilla: pienituloisimmalla 40 prosentilla helsinkiläisistä asumiseen kului jopa tuet huomioiden 27 prosenttia tuloista, ja pienituloisilla yksinasuvilla asumiseen kului lähes 40 prosenttia tuloista asumistuen jälkeenkin.

Viime vuoden lopulla julkaistiin Kelan tutkimus selvitys, jossa käsiteltiin tukien jakautumista eri väestöryhmien kesken. Tutkimuksen mukaan kaikista toimeentulotuista maahanmuuttajille maksettiin 20 prosenttia ja asumistusta 14 prosenttia. Vastaavasti kaikista maahanmuuttajista asumistukia sai 34 prosenttia. Kelan viime syksynä julkisuuteen kertomien tietojen mukaan perustoimeentulotukea vuonna 2020 Suomessa saaneista koko maassa 30 prosenttia puhuu äidinkielenään muuta kieltä kuin suomea tai ruotsia, ja pääkaupunkiseudulla peräti 51 prosenttia. Kauppalehden lokakuussa 2020 julkaisteman uutisen mukaan asumistuen lisäksi noin puolet koko toimeentulopotista menee vuokriin. Vuonna 2018 asumistukia maksettiin yhteensä 2,1 miljardia euroa ja sen päälle noin 400 miljoonaa euroa 811 miljoonan euron toimeentulotukipotista tarkoittavat veronmaksajille 2,5 miljardin euron kokonaiskustannuksia.

Asumistukimenot ovat olleet Helsingissä jo pitkään merkittävässä kasvussa. Kelan joulukuussa 2020 julkaistun tilaston mukaan Helsingissä yleisen asumistuen bruttomenot kasvoivat vuosien 2009 ja 2019 välillä 87 miljoonasta eurosta 316 miljoonaan euroon, eli 260 prosenttia, ja monilla Helsingin kantakaupungin postinumeroalueilla yleisen asumistuen bruttomenot ovat kasvaneet samaan aikaan useita satoja prosentteja: esimerkiksi Keski-Töölössä kasvua on tullut peräti noin 700 prosenttia ja Sörnäisissä sekä Kalliossa yli 300 prosenttia. Samalla keskimääräiset asumistuet ovat nousseet selvästi: Keski-Töölössä lähes 60 prosenttia eli 255 eurosta 355 euroon. Kauppalehti uutisoi lokakuussa 2020, että valtio maksaa jo kolmasosan suomalaisten vuokramenoista ja Helsingin vuokrataso on korkeampi kuin esimerkiksi Tukholmassa. Asuntomarkkinan toimimattomuus heijastuu myös työmarkkinoille ja muualle Suomen talouteen.

Asumisen hinta vapailla markkinoilla määräytyy kysynnän ja tarjonnan lain mukaan. Asuntojen kaltaisissa hyödykkeissä tarjonta skaalautuu merkittävästi heikommin kuin kysyntä. Helsingissä asuminen on erittäin haluttua ja erityisesti lähellä keskustaa sekä vuokrat että omistusasuntojen hinnat ovat korkeita. Keskeinen asumisen hintaa ylöspäin ajavista tekijöistä on asumistuki, koska se nostaa vuokra-asuntojen kysyntää ja mahdollistaa Helsingissä vuokralla asumisen sellaisille henkilöille, jotka eivät maksa asumistaan itse. Kun vuokra-asuntojen määrä on rajallinen, nämä henkilöt kilpailevat pääosin samoista asunnoista kuin asumisensa itse maksavat asukkaat. Käytännössä vuokrien minimitaso vapailla markkinoilla määrittää monesti asumistuen maksimitaso, joten asumisensa itse maksavat joutuvat maksamaan korkeampaa vuokraa kuin joutuisivat ilman asumistukijärjestelmää. Lisäksi he joutuvat maksamaan asumistukijärjestelmän rahoittamisen verorahoistaan. Asumistuki luo painetta vuokratason nousuun entisestään. Helsingin kaupungin asuntojen lisäksi kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja tarjoaa hyvin harva taho, kuten opiskelija-asuntosäätiöt. Tilanteen pitkittyessä on suuri riski siihen, että Helsingissä ei voi asua pienellä palkalla, vaan ainoastaan suurituloiset ja täysin tulonsiirtojen varassa olevat, mikä pahentaisi segregaatiota entisestään.

Vuoden 2020 syksyllä AM-ohjelman käsittelyssä linjattiin, että vuotuista asuntotuotantotavoitetta nostettiin 8000 asunnolla. Yhtenä perusteluna asuntotuotantotavoitteen kasvattamiseksi on toistuvasti esitetty asumisen korkeaa hintaa pääkaupunkiseudulla. AM-ohjelman käsittelyn yhteydessä tai muutenkaan ei kuitenkaan tiettävästi ole tehty tutkimusta, josta selviäisi, onko

asuntotuotantotavoitteen kasvattamisella minkäänlaista käytännön vaikutusta asumisen hintaan aina-kaan vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen suhteen. Perussuomalaisten valtuustoryhmä esittää, että Helsingin kaupunki toteuttaa seuraavan valtuuston päätöksenteon tueksi asuntopolitiikan vaikutusarvioinnin, jossa selvitetään harjoitetun asuntopolitiikan vaikutukset sekä kaupungin mahdollisuudet vaikuttaa asumisen hintaan Helsingissä ja ryhtyy tarvittaessa vuoropuheluun maan hallituksen kanssa asumistukijärjestelmän uudistamiseksi.

Helsingissä 31.3.2021

Perussuomalaisten valtuustoryhmä

Helsingissä 31.03.2021

Raatikainen Mika

Valtuustoryhmän puheenjohtaja

Perussuomalaisten valtuustoryhmä

(1 + 4 allekirjoitusta)

Hyttinen Nuutti

Halla-aho Jussi

Kopra Pia

Rantanen Mari